

13. august 2010

UKA 2010/51

Inatsisartut suleriaasianni § 32 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matu-muuna saqqummiuppara:

Kalaallit Nunanni aatsitassap piiarneqarsinnaatitaasup suulluunniit uran-imik akuata 0,1 %-mut qaffasinnerpaaffilerneqarnissaa piaarnerpaamik sulissutigeqqullugu Naalakkersui-sut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Siumup Inatsisartuni ilaasortai)

Tunngavilersuut:

Nunarput pisuussuterpasuaqarpoq. Pisuussuterpasuuilli taakku pinngortitamik mingutsitsinermik kinguneqarsinnaanerit eqqumaffigiuaannartariaqarparput. Taamaaliortariaqarpugut immap naqqa-ni uuliasiorfinni mingutsitsisinnaaneq eqqarsaatigalugu taamaaliortariaqarpugullu aqerlumik, cad-miummimik assigisaannillu pinngortitamik mingutsitsiinnaratik aamma inunnet peqqissutsikkut sunniutipilussinnaasunik toqunartunik akulinnik aatsitassarsiortoqartillugu.

Avatangiisit isumannaallisaanerlu eqqarsaatigalugit illersorneqarsinnaasumik aatsitassanik piai-neq ingerlanneqartassasoq aatsitassanut inatsimmi aalajangersarneqarpoq. Aatsitassanut inatsit malillugu akuersissuteqartoqarsimatillugu ilaatigut isumannaallisaanermut avatangiisinullu tunngatillugu atugassarititaasussanik aalajangersaasoqartarpoq, tassunga ilaallutik aatsitassarsiorne-rup matuneranut atatillugu sumiiffiit avatangiisit innarlitsaaliorneqarnerat isumannaallisaanerlu eqqarsaatigalugit illersorneqarsinnaasumik qimanneqartarnissaat qularnaarniarlugu suliffeqarfiup iliussissai.

Avatangiisit peqqinnissakkullu sunniutissat aatsitassarsiorneq pillugu inatsisitigut takuneqarsin-naasutut pingaartinneqartorujussuupput, tassani aalajangersagaqarmat Nunatsinni aatsitassanik sunilluunniit piai-nerit tamatigut avatangiisinik mingutsitsisinnaaneq peqqinnissakkullu sunniu-taasinnaasut sukumiilluinnartumik misissuiffigineqaqqaartassasut, aatitassanillu ujarlernissamut piai-ssinnaanermullu tunniussisoqarsinnaaneranut aalajangiisuusassasut.

Canadami uranisiornermi misilittagarineqartut takutippaat teknologiimik nutaanerpaamik atuinik-kut aammalu pitsaassusissat atuuttut pitsaanerpaat aammalu malittarisassat Internationale Atome-nergi Agentur-imit Naalagaaffiit Peqatigiit ataani inissisimasumit aalajangersarneqarsimasutut itut maleqqissaaraanni, avatangiisinut isumannaallisaanermullu tunngatillugu nunat tamalaat akornan-ni akuersarneqarsinnaasumik pitsaassusilimmik angusaqartoqarsinnaasoq.

Aatsitassanik ujarlernissamut piai-ssamullu akuersissutini tamani qinngornernik ulorianartunik akullit ilaatinneqartannginnissaat pillugu 1988-imi politikikkut aalajangerneq atorunnaarsinne-qartariaqalerpoq. Aatsitassanik sunilluunniit qinngornernik ulorianartunik annikitsuinnarmilluun-niit akoqalaartunik piai-ssaqarsinnaanera inerteqqutigunnaartariaqalerparput.

UKA 2010/51

UPA 2010/31

UKA 2009/148

J.nr. 01.25.01/10EM-00051

Qupp. 1/2

Isumaqarpugut aatsitassarsiornissamut akuertsissutinik tuniussisoqarsinnaasariaqartoq aatsitassamulluunniit uran akuulaartutut qaqinneqartussaagalarpat – soorlu niubium-ip, tantanium-ip kiisalu nunami qaqutigoortumik nalaanneqartartut (sjældne jordar)-inik taaneqartartut – taakku annikitsuarannguamilluunniit uran-imik akoqarnerat pissutigalugu piiarneqarsinnaanerigaluannut immitsinnut nikeriarneq ajuleqqatinnerput unittariaqalerpoq.

Aatsitassat pineqartut pingaartumik Nunatta Kujataani nassaassaapput, aammali Nunatta ilaani allani aamma nassaassaallutik. Niubium aamma tantanium saviminissanik akoorinermi atorneqartarput manngersaataallutik nukittorsaataallutillu kiisalu elektronikimik atortorissaarutinik nioqqu-tissiornermi – soorlu mobiltelefuuniliornermi, nunamilu qaqutigoortumik nalaanneqartartut (sjældne jordart)-inik taaneqartut taamatuttaaq elektronikimik atortorissaarusiornermi atorneqartarlutik. Assersuutigalugu tasersuup Tatsip Kassullip eqqaani naqqanilu aatsitassanik taaneqartunik peqartoq ilisimaneqaralarpoq 0,006%-tiinnarmik uranimik akoqalaartunik, Narsallu eqqaani nunami qaqutigoortumik nalaanneqartartunik (sjældne jordart)-inik nunarsuatsinni piffinni ataasiakkaaginnarni allani pigineqartunik peqartoq ilisimaneqaralarpoq. Taakkuli tamarmik ulloq manna tikillugu piiarneqarsinnaanngillat, qanorluunniit annikitsigigaluartumik uranimik akoqalaarsinnaasarnerat pissutigalugu.

Uransiussanngilagut aap. Kisianni aatsitassarsiussaagut Nunarput kusanartoq mianeralugu inuilu peqqissutsikkut akornusernaveersaarluinnarlugit.

Taamaattumik maanna piffissanngorpoq erseqqissumik oqaatigissallugu aatsitassanik allanik piiasoqassatillugu piiarneqarsinnaatitaasut taakku uranimik qinngornernillu ulorianartunik qanoq akoqartigisinnaanerata qummut killissaata aalajangiiffiginissaanut.

Aatsitassat assigisaasalu qinngornernik ulorianartunik akoqalaarsinnaanerata killilerneratigut aningaasarsiorfissat suliffissallu amerlasuut ammaaneqassapput, inuit peqqinnissatsinnut Nunattalu minguitsuunissaanik piumasaqarnitsinnik innarliinngilluinnarluta.

Nunatta pisuussutai iluaqutigissavavut, immitsinnut akornusernata. Ilumoorsinnaanngilarmi Nunatta pisuussutai ersigiinnarlugit immitsinnut ineriartortittaaliussagutta. Misissuinerit pisariaqartinneqartut tamarmik ingerlanneqaqqaartariaqarput aatsitassat uranimik akoqalaaminertut piiarneqarnissaannut akuersissutinik tunniussuisoqalersinnagu.

Tunngaviusumik isummerneq taamaattoq aalajangiussinnaagutsigu aatsitassarsiorfiit arlallit pingaartumik Kujataani ukiumi tulliuuttuni ammarneqarsinnaalernissaat aqqu-tissiuutissavarput, tamatumunngali peqatigitillugu illersussallutigu qinngornernik ulorianartunik akullit akuata qummut killilernerqarnissaa.

Killissarititaasup 0,1%-imut aalajangiunneqarnissaanik siunnersuuteqarnitsinnut pissutigaarput EU-p iluani taamatut killiliisoqarsimammat, Nunattalu EU-mik suleqateqarnera niueqateqarneralu tamatumuunakkuttaaq najoqqutarineqarsinnaaqqullugu.